

سنجاب ایرانی

Sciurus Anomalous

Persian Squirrel

ظاهر کلی:

سنجاب ایرانی از پستانداران خاص ایران میباشد. این حیوان جثه ای متوسط با طول سر و تنه ۱۹, ۲ تا ۲۳ سانتیمتر و دم بلند و پشمالو به طول ۸, ۱۲ تا ۱۳ سانتیمتر دارد. موهای پشت به رنگ خاکستری متمایل به قهوه ای و زیر بدن زرد رنگ است. رنگ موهای سر و سطح پشتی دم قرمز حنایی و سطح زیرین دم روشن تر است. بطور کلی هر چه از نواحی شمالی جنگلهای زاگرس به طرف جنوب پیش برویم از رنگ حنایی کاسته میگردد. بطوری که در قسمت های جنوبی رنگ به زرد نخودی تغییر می یابد. بطور کلی رنگ قرمز سر و دم، این سنجاب را از سایر سنجابهای موجود در ایران مشخص میسازد.

جفت گیری و زادوولد:

جفت گیری در فصل بهار شروع میشود و پس از حدود ۳۰ روز ۳ تا ۸ بچه کور و بی مو می زاید. معمولاً سالی دو سه بار بچه می زاید. بچه ها در يك سالگی بالغ میشوند. در اسارت حدود ۱۵ سال عمر میکنند.

تغذیه:

از میوه و دانه های مختلف مانند گردو، فندق، بادام، بلوط و توت، جوانه و برگ و پوست درختان، و احتمالاً از تخم و جوجه پرندگان تغذیه میکنند.

پراکنندگی:

مناطق پراکنندگی آن در ایران از مناطق جنگلی زاگرس در آذربایجان غربی تا مناطق چهار محال، لرستان و کهگیلویه و فارس است.

زیستگاه طبیعی:

زیستگاه طبیعی این گونه جنگلهای بلوط زاگرس است و معمولاً درختان بلند و کهنسال بلوط را به درختان کوتاه و پر شاخ و برگ ترجیح میدهد. دانه های بلوطی که توسط سنجاب ایرانی جمع آوری و در زیر خاک پنهان میگردند یکی از عوامل مهم تجدید حیات جنگلهای بلوط غرب کشور است.

این سنجاب روزها فعال است و معمولاً بصورت انفرادی زندگی می کند. در موقع احساس خطر به وسیله ناخن های بلند و تیزش به سرعت از درخت بالا میرود و با استفاده از دم بلند و پشمالویش که به ایجاد تعادل کمک می کند از شاخه ای به شاخه دیگر می پرد. معمولاً خودش لانه نمی سازد و بیشتر از حفره و سوراخ درختان به عنوان لانه استفاده می کند و سطح آن را به وسیله علفهای نرم مفروش میسازد. این سنجابها اگر چه کمتر به داخل آب می روند ولی میتوانند بخوبی شنا کنند.

موقعیت کنونی:

جمعیت سنجاب ایرانی بعلت قطع بی رویه درختان بلوط و جمع آوری میوه های بلوط توسط مردم و نیز اسارت بی حد این حیوان توسط شکارچیان محلی (بهخصوص در نواحی کردستان) برای فروش به مردم بعنوان يك حیوان خانگی، بشدت در حال کاهش است.

منابع:

- اسماعیل اعتماد، پستانداران ایران، جلد اول، انجمن ملی حفاظت منابع طبیعی و محیط انسانی ۱۳۵۷
- راهنمای صحرایی پستانداران ایران، هوشنگ ضیایی، سازمان حفاظت محیط زیست ۱۳۷۵
- Iran Nature and Wildlife Magazine in Internet